

LIMINGAN OPIKSELUHUOLTO- SUUNNITELMA

Kasvun ja oppimisen lautakunta 25.11.2025 § 31

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA	4
2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta	4
2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	4
3 TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI	5
3.1 Yhteisöllinen opiskeluhoito esiopetuksessa	5
3.2 Yhteisöllinen opiskeluhoito perusopetuksessa	7
3.2.1 Koulun yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt	7
4 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI	10
4.1 Yksilökohtainen opiskeluhoito esiopetuksessa	10
4.1.1 Opiskeluhoitollinen polku esiopetuksessa	11
4.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito perusopetuksessa	13
4.2.1 Opiskeluhoitollinen polku perusopetuksessa	13
4.2.2 Tapauskohmainen monialainen asiantuntijaryhmä perusopetuksessa	15
4.2.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys perusopetuksessa	16
4.2.4 Suunnitelma oppilaan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palatessa	17
4.3 Yksilökohtainen opiskeluhoito lukiokoulutuksessa	17
4.3.1 Opiskeluhoitollinen polku lukiokoulutuksessa	17
4.3.2 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys lukiokoulutuksessa	20
4.3.3 Suunnitelma opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palattaessa	20
5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN LASTEN, OPPILAIEN JA OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA	21
5.1 Yhteistyön järjestäminen esiopetuksessa	21
5.1.1 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tuen yhteydessä	22
5.1.2 Yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido	22
5.2 Yhteistyön järjestäminen perusopetuksessa	23
5.2.1 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	23
5.2.2 Yhteistyö yksilökohtaisen opiskeluhuollon toimijoiden ja koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa	24
6 YHTEISTYÖ JA KÄYTÄNTEET KOULUYMPÄRISTÖN TERVEELLISYYDEN JA TURVALLISUUDEN SEKÄ KOULUYHTEISÖN HYVINVOINNIN TARKASTUKSISSA	25
7 SUUNNITELMA LASTEN, OPPILAIEN JA OPISKELIJOIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA	27
7.1 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	28
7.2 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	28
8 OPISKELUHUOLLON OMAVALVONTA	29
8.1 Omavalvonnan toteuttaminen	29
TÄYDENTÄVÄT SUUNNITELMAT JA LIITTEET	30

1 JOHDANTO

Opiskeluhoolto on oppilaitoksissa¹ tehtävää työtä, jolla edistetään, pidetään yllä ja luodaan edellytyksiä lapsen, oppilaan ja opiskelijan hyvälle oppimiselle, psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle sekä sosiaaliselle hyvinvoinnille². Opiskeluhooltotyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus ja hyvinvoinnin edistäminen.

Opiskeluhuollossa tuetaan lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia koulun arjessa sekä edistetään kodin ja koulun yhteistyötä. Yksilökohtaisella opiskeluhoollon palvelulla tarkoitetaan kuraattorin, koulupsykologin ja terveydenhuollon palveluita, joita on saatavilla Limingan kouluilla. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ennaltaehkäisevää, moniammatillista ja koko yhteisöä tukevaa.

Opetuksen järjestäjä eli Limingan kunta on laatinut opiskeluhooltosuunnitelman, jossa kuvataan opiskeluhooltotyön toteutuminen Limingassa. Opiskeluhooltosuunnitelma sisältää esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen osalta opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten:

1. arvion opiskeluhooltopalveluiden kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista,
2. toimenpiteet koulu- ja opiskeluyhteisön yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi,
3. toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämisestä yksilökohtaisen opiskeluhoollon osana,
4. kuvauksen yhteistyön järjestämisestä oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden tahojen kanssa, jotka tukevat oppilaiden hyvinvointia,
5. suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelman.

Opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhooltosuunnitelman tavoitteena on yhtenäistää opiskeluhoollon käytänteitä ja keventää yksittäisten yksiköiden suunnittelutyötä. Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa aiemmat koulu- ja oppilaitoskohtaiset opiskeluhooltosuunnitelmat, jotka ovat poistuneet laista ja Opetushallituksen valtakunnallisista määräyksistä. Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman.

Opiskeluhooltopalvelut järjestetään oppilaitoksissa edelleen ensisijaisesti lähipalveluna, vaikka järjestämisvastuu on siirtynyt hyvinvointialue Pohteelle. Limingan kunta opetuksen järjestäjänä varaa opiskeluhoollon toimijoille asianmukaiset tilat koulujen ja lukion yhteydessä. Koulukohtaiset opiskeluhoolloryhmät ja yksittäisen oppilaan tai opiskelijan tueksi koottavat monialaiset asiantuntijaryhmät jatkavat työtään.

Opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa kunnan ja hyvinvointialue Pohteen toimijoista koostuva monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Monialaisessa ohjausryhmässä on Pohteen ja koulujen edustus sekä opiskelija- ja huoltajajäsenet ja muiden kumppaneiden edustajat. Opiskeluhooltosuunnitelma sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi omavalvontana. Ohjausryhmä vastaa omavalvonnan toteutumisesta. Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan myös, miten opetuksen järjestäjä seuraa opiskeluhooltosuunnitelman toteutumista kouluilla ja tekee tarvittaessa tarkistuksia suunnitelmaan.

¹ Oppilaitoksella viitataan myös esiopetuksen yksikköihin.

² Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä Limingan OPS-työryhmän ja opiskeluhoollon ohjausryhmän kanssa. Opiskeluhooltosuunnitelma on osa Limingan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, joka päivitettiin joulukuussa 2022³. Suunnitelmaa on päivitetty toukokuussa 2025 Oppimisen tuen uudistuksen yhteydessä. Opiskeluhooltosuunnitelmassa asetetut tavoitteet tukevat Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja ovat voimassa vuosina 2023–26. Tavoitteet mitatareineen on kerätty liitteeseen 1.

Limingan lääkehoitosuunnitelma sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toiminnassa ja suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, joka on nimeltään Limingan koulujen kiusaamisen vastainen malli (SiHy-ltk 21.3.2023/§ 24), täydentävät opiskeluhooltosuunnitelmaa. Koulujen kriisisuunnitelmat täydentävät myös opiskeluhooltosuunnitelmaa. Kriisisuunnitelmiin sisältyvät myös suunnitelmat oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamiseksi tupakkatuotteilta ja päihteiltä.

Limingan opiskeluhooltosuunnitelma rakentuu kunkin asiakokokonaisuuden alle esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen osioiksi.

2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista (koulu-terveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhooltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

2.1 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhooltotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, oppilaskohtaista tukea tarvitsevien ja maahanmuuttoaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisilta.

2.2 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista on ilmoitettu kaikkien opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuodet. Opiskeluhoollon ammattilaisia ovat kouluterveydenhuollon toimijat, koulukuraattorit ja koulu psykologit.

³ SiHy-ltk 12.12.2022, § 98

Paikalliset toimintatavat

Arvio Limingan opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja arvio käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista on koottu alla olevaan taulukkoon. Perusopetuksen osalta arviot on esitelty kouluittain. Hyvinvointialue Pohteelta saatava opiskeluhoollon resurssi on kirjattu opiskeluhooltosuunnitelmaan henkilötyövuosina. Opiskeluhoollon laskennalliseen resurssiin vaikuttavat yksikön koko, S2-oppilaiden/opiskelijoiden määrä ja oppilaskohtaista tukea saavien lasten ja oppilaiden määrä.

Psykologi- ja kuraattoripalveluita järjestettäessä⁴ yhdellä kuraattorilla voi olla enintään 670 oppilasta/opiskelijaa vastattavanaan. Yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 oppilasta/opiskelijaa. Kouluterveydenhuollossa⁵ suositeltu oppilasmäärä yhdellä terveydenhoitajalla on 460 ja lääkäriellä 2100 oppilasta. Opiskeluterveydenhuolto⁶ edellyttää toisella asteella yhden kokopäiväisen terveydenhoitajan 570 opiskelijaa kohti ja yhden kokopäiväisen lääkärin 1 800 opiskelijaa kohti.

Opiskeluhoollon henkilöstön tarve henkilötyövuosittain					Opiskeluhoollon henkilöstön toteuma 2025			
yksikkö	kuraattori	psykologi	lääkäri	terveydenhoitaja	kuraattori	psykologi	lääkäri	terveydenhoitaja
Ojanperä	0,5	0,4	0,2	0,7	0,6	0,0	0,05	0,6
Liminganlahti	1,5	1,3	0,5	2,1	1,5	0,0	0,2	2,0
Tupos	1,1	0,9	0,3	1,5	1,2	0,0	0,2	1,5
Lukio	0,5	0,4	0,2	0,6	0,5	0,25	0,05	0,5
Esiopetus	0,2	0,2	-	0,4	0,1	0,0	-	neuvolath

Taulukko 1. Limingan opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut 2025.

3 TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on olennainen osa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu⁷ yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jolla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilökohtaista hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä. Yhteisöllisen työn tavoitteena on myös edistää lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistä syrjäytymistä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu koulu- ja lukioyhteisön hyvinvoinnista.

Limingan opiskeluhooltosuunnitelmassa on kuvattu yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestämisen periaatteet koulutusmuotokohtaisesti. Yksikkökohtaiset tarkennukset tehdään esiopetuksen, koulujen ja lukioiden osalta niiden lukuvuosisuunnitelmaan.

3.1 Yhteisöllinen opiskeluhoolto esiopetuksessa

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 a § (16.12.2021/1146)

⁵ Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitussuosituksat 2023, THL

⁶ Henkilöstömitoitussuositus, Opiskeluterveydenhuollon opas, STM 2021

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

Esiopetuksessa opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä kaikkia esiopetusyksiköitä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tarkoitetaan esiopetusyksikön toimintakulttuuria, jossa edistetään esioppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä esiopetuksen arjessa. Opiskeluhoitotyö on jokaisen esiopetuksessa työskentelevän tehtävä. Yhteisöllinen opiskeluhoito esiopetuksessa toteutuu jokaisessa esiopetuksen yksikössä yksikkökohtaisesti.

Opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhoiton toimintatavat esiopetuksessa
- esiopetusyksikkökohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

3.1.2 Esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Esiopetuksen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa varhaiskasvatusjohtaja. Ryhmään kuuluu lisäksi esiopetusyksiköiden johtajat, apulaisjohtaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja terveydenhoitaja. Tarvittaessa kutsuttuna paikalla ovat myös psykologi, koulukuraattori, sosiaalityöntekijä, perusopetuksen laaja-alaiset erityisopettajat ja esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettajat. Opiskeluhoitoryhmän tapaamisen koolle kutsujana toimii varhaiskasvatusjohtaja tai esiopetusyksikön johtaja. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhoiton kokonaisuuden koordinoitua Limingan kunnan esiopetuksessa ja yksilökohtaisen opiskeluhoiton menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tehtävä on yhteisön hyvinvointia ja oppimista tukevan toiminnan suunnittelu, kehittäminen ja arvioiminen sekä terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Opiskeluhoitoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla esiopetusryhmä tai koko esiopetusyksikön yhteisö. Asiaa käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä lasta koskevaa asiaa.

Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu 3–4 kertaa lukukauden aikana. Esiopetusyksikön johtaja tiedottaa yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmää tapaamisista sovitun käytännön mukaisesti ja kutsuu myös koolle mahdollisesti muita moniammatillisia yhteistyötahoja. Opiskeluhoitoryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa säännöllisesti. Yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan varhaiskasvatuksen opiskeluhoitoryhmän kansioon. Poissaoloja seurataan ja poissaoloihin puututaan *Poissaolojen portaat* -mallin mukaisesti.

Kunnan esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän alaryhminä toimivat esiopetuksen yksikkökohtaiset opiskeluhoitoryhmät. Yksikkökohtaiseen opiskeluhoitoryhmään kuuluvat esiopetusyksikön johtaja, apulaisjohtaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä kutsuttuna terveydenhoitaja, perusopetuksen laaja-alainen erityisopettaja sekä hyvinvointialueen yhteistyötoimijat. Yksikkökohtaisesta opiskeluhoitoryhmää johtaa esiopetusyksikön johtaja, joka toimii ryhmän tapaamisten koollekutsujana.

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän tehtävinä opiskeluhoollissa ovat:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle yhteistyössä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa
- Ryhmä- ja yksikkökohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelusta ja päivittämisestä vastaa varhaiskasvatusjohtaja ja esiopetusyksikö-/yksiköiden johtaja(t)
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Esioppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisen suunnittelu ja yhdenmukaisten toimintatapojen varmistaminen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen (esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisysuunnitelma)
- Esiopetusyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

3.2 Yhteisöllinen opiskeluhoolto perusopetuksessa

Limingan perusopetuksen kouluilla on yhteisesti sovitut käytännöt hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seurantaan sekä yhteistyöhön ja käytänteisiin terveellisyyden, turvallisuuden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa. Limingan koulujen kriisisuunnitelmat täydentävät opiskeluhooltosuunnitelmia. Niissä on kuvattu muun muassa tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisyyn ja käyttöön puuttumisen toimintamalli. Poissaolojen ehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen käsitellään opetussuunnitelman luvussa 5. Kiusaamisen vastainen toimintamalli löytyy kunnan nettisivulta osiosta *Koulunkäynnin tuki*, kuten myös Limingan lääkehoitosuunnitelma sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toiminnassa.

Oppilaita koskevat koulukohtaiset Kouluterveyskyselyjen, Move-testien sekä KiVa-kyselyjen koulukohtaiset tulokset käydään läpi koulujen yhteisöllisissä opiskeluhooltoryhmissä. Niissä sovitaan myös mahdollisista toiminnan muutoksista koulujen tasolla. Opiskeluhoollon ohjausryhmä tarkastelee kyseisten kyselyjen ja testien tuloksia ja pohtii mahdollisesti vaadittavia toiminnan ja linjausten muutoksia kuntatasolla.

Koulupoissaolojen sekä väkivalta- ja uhkatilanteiden vaatimat opiskelijahuollolliset tukitoimet suunnitellaan yksilökohtaisissa opiskelijahuollon asiantuntijapalavereissa. Toteutuneiden Kasvun ja oppimisen palautekeskustelujen sekä Lapset puheeksi -keskustelujen määriä seurataan ainakin kerran lukuvuodessa.

3.2.1 Koulun yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Yhteisöllisen työn suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulun yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä, jota johtaa rehtori, apulaisrehtori tai opiskeluhoollon koulukohtaiset koordinaattorit. Suunnittelu sisältää opiskeluhoollon kokonaisuuden koordinoitua koulussa ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhoollon menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelu ja toteuttaminen on kuitenkin ryhmän tärkein tehtävä. Tämä tarkoittaa tehtäviä, joihin sisältyvät kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön

hyvinvoinnin varmistaminen sekä hyvinvointia ja oppimista tukevan toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen.

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän tehtävinä opiskeluhoollissa ovat muun muassa:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Luokka- ja koulukohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteiden suunnittelussa ja toimenpiteiden määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen, sosiaalisen hyvinvoinnin ja ryhmäytymisen edistäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisen suunnittelu ja yhdenmukaisten toimintatapojen varmistaminen
- Työrauhan tukeminen, nivelvaiheisiin liittyvien toimintamallien kehittäminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Kouluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla ryhmä, luokka tai koko yhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä on monialainen. Koulun koosta ja käytänteistä riippuen ryhmään voivat kuulua rehtori, apulaisrehtori, koulun opiskeluhoollon koordinaattorit, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, kuraattori, sosiaalityöntekijä, nuoriso-ohjaaja ja seurakunnan edustaja. Tarvittaessa mukaan kutsutaan muita yhteistyökumppaneita. Ryhmään kutsutaan säännöllisesti myös oppilaiden (esim. oppilaskunnan ja tukioppilaiden) edustajia. Yhteisöllisen opiskeluhoollon asioita käsitellään myös vanhempainoimikunnissa.

Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä kokoontuu säännöllisesti kunkin koulun oman ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Ryhmä voi kokoontua erilaisissa kokoonpanoissa aiheesta riippuen. Lukuvuositista suunnittelua tukemaan laaditaan yhteisöllisen opiskeluhoollon vuosikello. Yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan koulujen omien käytänteiden mukaisesti. Keskeisistä käsitellyistä asioista tiedotetaan koulun internet-sivuilla tai Wilman tai muun sähköisen järjestelmän kautta.

3.3 Yhteisöllinen opiskeluhoolto Limingan lukiossa

3.3.1 Limingan lukion yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä kehittää yhteisöllisiä toimintatapoja ja edistää opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta oppilaitoksen toiminnassa. Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä luo toiminnalle rakenteet ja vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän tehtävinä opiskeluhoollissa ovat muun muassa:

- Rakenteiden ja toimintatapojen luominen yhteisölliselle ja ennaltaehkäisevälle työlle
- Ryhmä- ja oppilaitoskohtaisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteiden suunnittelussa ja määrittelyssä
- Kirjallisten suunnitelmien valmistelu ja päivittäminen
- Toimintatavoista ja suunnitelmista tiedottaminen
- Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden edistäminen
- Vuorovaikutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisen suunnittelu ja yhdenmukaisten toimintatapojen varmistaminen
- Työrauhan tukeminen
- Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja niihin puuttumisen toimintatavoista sopiminen
- Opiskeluyhteisön ja ryhmien turvallisuuden ja hyvinvoinnin tilan sekä yhteisöllisen hyvinvointityön vaikuttavuuden seuranta ja arviointi

Opiskeluhooltoryhmän työskentely on yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää. Työn kohteena voi olla ryhmä, luokka tai koko yhteisö. Asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä ryhmä koskaan käsittele yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa. Yhteisöllisiä toimia voidaan suunnata kaikille yhteisön jäsenille tai kohdentaa esimerkiksi ryhmälle, jossa on havaittu kiusaamista tai työrauhaongelmia.

Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä on monialainen. Ryhmää johtaa oppilaitoksen rehtori ja yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän koordinaattori. Rehtorin lisäksi ryhmän muita jäseniä ovat terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, opintovalmentaja, edustus nuorisopalveluista sekä opiskelijakunnan edustajat. Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitelmia ja toimintoja käsitellään vanhempaintoimikunnassa. Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä vastaa lukioyhteisön ja opiskeluryhmien hyvinvoinnin, terveellisuuden ja turvallisuuden seurannasta, arvioinnista ja kehittamisestä.

Opiskeluhooltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Lukio tiedottaa yhteisöllisestä opiskeluhoollasta sovitun käytännön mukaisesti. Opiskeluhooltoryhmä suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa vuosittain. Yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä käsitellyt asiat dokumentoidaan ennalta sovitulla tavalla. Keskeisistä käsitellyistä asioista tiedotetaan koulun internet-sivuilla tai Wilman tai muun sähköisen järjestelmän kautta.

Limingan lukion yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä suunnittelee ja toimeenpanee vuosittaisen hyvinvoinnin, terveyden ja psyykkisen turvallisuuden suunnitelman vuosikellomuodossa. Vuosittainen hyvinvointiteema valitaan lukuvuotta edeltävänä keväänä, ja suunnitelman runko valmistellaan ennakoon. Vuosisuunnitelmassa huomioidaan oppilaitoksen tavanomaiset vuosittaiset perinteeksi vakiintuneet yhteisölliset toiminnat. Valitun teeman mukaan hyvinvoinnin vuosikellossa huomioidaan valtakunnalliset hyvinvointiteemat ja -kampanjat. Hyvinvointitietoa kerätään kyselyiden muodossa vuosittain. Osa kyselyistä tehdään vuorovuosiin. Tällä hetkellä käytössä olevia tiedonkeruumenetelmiä ovat huoliseula, ilmapiirikysely, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely, kiusaamiskysely, Tea-viisari ja kouluterveyskysely.

Hyvinvointityön kokonaisvaltaisesta johtamisesta on vastuussa rehtori. Yhteisöllisyyden ja opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen on yksi Limingan lukion painopistealueita. Toimintaa tukee

opiskelijoiden tiimilukiomalli, jossa jokainen opiskelija osallistuu johonkin opiskelijoiden itse määrittelemään tiimiin. Tiimilukiotoiminta on aktiivista ja viikoittaista, ellei jopa päivittäistä, yhteistyötä. Tiimilukiota ohjaa kaksi opettajaa. Muut opettajat ohjaavat opiskelijatiimejä.

Tiimilukiomalli vahvistaa opiskelijan kiinnittymistä oppilaitokseen, mahdollistaa oppiaineiden ulkopuolisten arjen taitojen osaamisen näytöt, altistaa toiminnallisuuden kautta kaverisuhteisiin eri luokkien opiskelijoita sekä tuottaa merkittävänä sivutuotteena hauskoja ja keventäviä tapahtumia ja tempauksia koko oppilaitosyhteisön iloksi.

Limingan lukiossa koulutukseen osallistumista seurataan Wilma-järjestelmän kautta. Yhteisöllisen opiskeluhohtotyön tehtäviin kuuluu päihteiden ja tupakkatuotteiden käytön terveysriskeistä tiedottaminen ja käytön ennaltaehkäisy. Valtakunnallinen ehkäisevän päihdetyön viikko näkyy oppilaitoksessa vuosittain. Tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttöön puututaan ja siitä ollaan aina yhteydessä huoltajiin.

4 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon koulukuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoolllossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista sekä ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Kaikessa toiminnassa on lähtökohtana lapsen edun ensisijaisuus. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

4.1 Yksilökohtainen opiskeluhoolto esiopetuksessa

Esiopetusyksikön toimintakulttuurissa yhdistyvät parhaimmillaan esioppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentaminen. Hyvinvoinnin näkökulma ulottuu kaikkien esiopetuksen toimintaan ja ohjaa jokaisen työskentelyä. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäisille lapselle annettavia neuvolaterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa.

Esiopetuksen henkilöstöllä on velvollisuus ohjata esioppilasta ja hänen huoltajaansa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja. Opiskeluhoollollinen polku on kuvattu alla. Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta. Esiopetuksessa toteutettava yksilökohtainen työ on sekä ehkäisevää että korjaavaa.

4.1.1 Opiskeluhoollollinen polku esiopetuksessa

Kuvio 1. Ohjautuminen opiskeluhoollon palveluihin esiopetuksessa.

Esioppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoollon:

a) Neuvolaterveydenhuolto

Neuvolaterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin.

b) Psykologin ja kuraattorit palvelut

Opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan esiopetuksen tukea ja ohjausta, joilla edistetään lapsen oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Palveluja toteutetaan yhteistyössä esioppilaan huoltajien kanssa.

c) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoollon

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoollon voi olla tarpeellista esioppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen esioppilaan monialaista opiskeluhoollon toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää esioppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa esiopetusyksikön ulkopuolisten palvelujen piiriin.

4.1.2 Tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä esiopetuksessa

Yksittäisen esioppilaan tai tietyn esioppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian

käsittelyyn voi osallistua huoltajien lisäksi tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Yksittäisen lapsen asiaa käsittelevä asiantuntijaryhmä kokoontuu tarpeen vaatiessa. Asiantuntijaryhmä voi koostua esiopetuksen henkilökunnan lisäksi hyvinvointialueen yhteistyötoimijoista; terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, terapeutit ja lääkäri.

Asiantuntijaryhmän koollekutsujana toimii varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (veo)/varhaiskasvatuksen opettaja kuulee huoltajien toiveet asiantuntijaryhmän kokoonpanosta ja sopii kokouksensaajan sekä tiedottaa huoltajia ja muita kokoukseen osallistuvia. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tiedottaa huoltajia asiantuntijaryhmän kokoonpanosta.

Veo/varhaiskasvatuksen opettaja sopii huoltajien kanssa, keitä tapaamiseen kutsutaan, mistä aiheista tapaamisessa puhutaan, kuka kertoo mistäkin asiasta, kuka kutsuu osallistujat ja mitä kutsussa kerrotaan.

4.1.3 Opiskeluhooltokertomusten laatiminen ja säilytys esiopetuksessa

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhooltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Opiskeluhooltokertomus laaditaan lomakkeelle, jonka liitteeksi tulee suostumus asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä, mikäli asiantuntijaryhmään osallistuu muita ulkopuolisia yhteistyötahoja.

Opiskeluhooltokertomus ja siihen liitetty suostumuslomake tallennetaan J-kansioon, johon on oikeus varhaiskasvatuksen erityisopettajalla ja esiopetusyksikön johtajalla. Erityisopettaja tallentaa opiskeluhooltokertomukset sähköiseen opiskeluhooltokansioon. Esiopetusyksikön johtaja vastaa rekisteriin liittyvistä tehtävistä johtamansa varhaiskasvatusyksikön osalta sekä päättää tietojen luovuttamisesta ja määrittää käyttöoikeudet rekisteriin.

4.1.4 Lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet esiopetuksessa

Erityisruokavaliot toteutetaan esiopetuksen ruokailussa lääkärintodistuksen perusteella. Huoltaja toimittaa erityisruokavalioilmoituksen lukuvuoden alussa varhaiskasvatuksen henkilökunnalle. Varhaiskasvatuksen henkilökunta toimittaa lasten erityisruokavalioilmoituksista kopiot keittiön toiminnasta vastaavalle.

Lapsille ei pääsääntöisesti anneta lääkkeitä esiopetus- ja varhaiskasvatuspäivän aikana. Huoltajat pyytävät lääkäreitä mahdollisuuksien mukaan määräämään sairaalle lapselle pitkävaikutteisia lääkkeitä, jotka annetaan lapselle kotona ennen tai jälkeen esiopetuksen ja siihen liittyvän täydentävän varhaiskasvatuksen. Mikäli lapsi voi osallistua esiopetukseen ja lääke on välttämätön antaa esiopetuspäivän aikana, henkilökunta antaa sen lapselle.

Lääkkeen antoa varten edellytetään lasta hoitaneen lääkärin kirjallinen ohje, jossa selvitetään lääkehoidon toteuttaminen esiopetusyksikössä.

Esiopetuksen henkilöstö sopii lääkkeen annon yksityiskohdista huoltajien kanssa, tätä varten huoltaja täyttää lääkehoitosuunnitelman. Huoltajat tuovat lääkkeet esiopetukseen annostusohjeineen ja

valmiiksi annosteltuina lääkkeen alkuperäispakkauksessa. Lääke säilytetään lukollisessa lääkekaapissa. Esioppilaan lääkehoitosuunnitelma huomioidaan yksikön omassa turvallisuussuunnitelmassa.

Huoltaja täyttää lapsen lääkehoitosuunnitelman. Lääkehoitosuunnitelma tehdään ennen esiopetuksen aloittamista tai heti, kun tarve on ilmennyt. Huoltaja käy lääkehoitosuunnitelmaan kirjatut asiat läpi yksikön henkilökunnan kanssa. Tarvittaessa kutsutaan mukaan terveydenhuollon asiantuntija. Suunnitelma päivitetään riittävän usein, vähintään lukuvuosittain tai kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia.

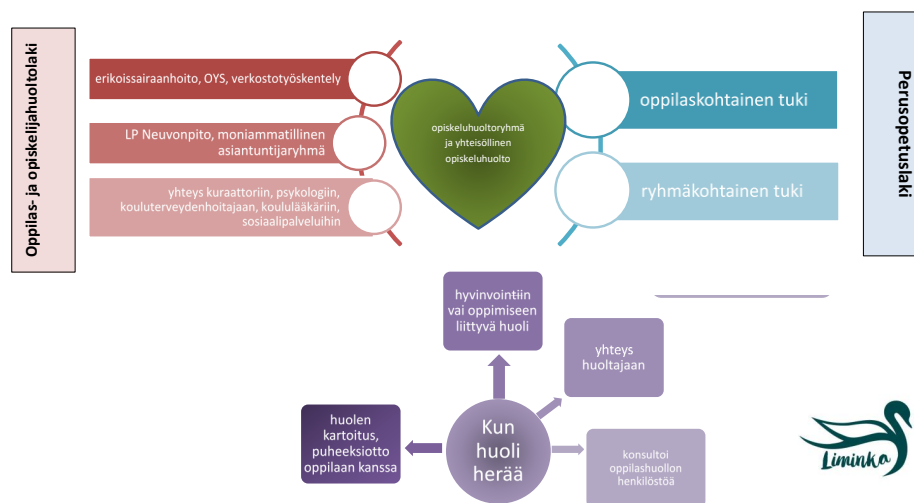
4.2 Yksilökohtainen opiskeluhoito perusopetuksessa

Koulun toimintakulttuurissa yhdistyvät parhaimmillaan oppilaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin rakentaminen. Hyvinvoinnin näkökulma ulottuu kaikkeen koulun toimintaan ja ohjaa jokaisen työskentelyä. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäisille oppilaille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilöstöllä on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiin opiskeluhoollon palveluja. (ks. kuvio Ohjautuminen tuen tarpeessa). Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja sen toteuttaminen edellyttää suostumusta. Koulussa toteutettava yksilökohtainen työ on sekä ehkäisevää että korjaavaa.

4.2.1 Opiskeluhoollollinen polku perusopetuksessa

Ohjautuminen tuen tarpeessa

Kuvio 2. Ohjautuminen tuen tarpeessa perusopetuksessa.

Oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, jota ovat:

a) Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät oppilaan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin. Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisesta kouluun vastaa

huoltaja. Erityisruokavaliot ilmoitetaan lukukauden alkaessa luokanopettajalle tai -valvojalle, joka kootusti toimittaa tiedot keittiön esihenkilölle. Mikäli oppilas tarvitsee koulupäivän aikana lääkitystä, toimitaan kunnan lääkehoitosuunnitelman mukaisesti (Liite 1).

Oppilaille tehdään määrävuosittain terveystarkastuksia. Terveystarkastaja varaa ajat omalta ajanvarauskirjalta ja toimittaa esitietolomakkeet sekä tarkastusajat luokanvalvojan kautta oppilaille itselleen. Lisäksi hän laittaa huoltajille Wilma-viestin, että kyseisen luokan terveystarkastukset alkavat piakkoin, ja että aika toimitetaan lomakkeiden kera oppilaan mukana. Myös luokanopettajalle tai -valvojalle terveystarkastaja laittaa Wilma-viestin lomakkeiden jakamisesta. Laaja terveystarkastus, jossa on mukana huoltajat ja koululääkäri, tehdään ensimmäisen, viidennen ja kahdeksannen luokan oppilaille. Kahdeksannella luokalla terveystarkastuksen yhteydessä terveystarkastaja tekee mielialakyselyn, tarvittaessa myös muille. Yhdeksännellä luokalla terveystarkastuksen yhteydessä tehdään päihdekysely, tarvittaessa jo aikaisemmin.

Luokanopettaja tai -valvoja antaa pyydettyä oppilaan oppimista ja hyvinvointia kuvaavan arvion kouluterveydenhoitajalle 1-, 5- ja 8-luokkalaisten laajoja terveystarkastuksia varten. Tarvittaessa luokanopettaja tai -valvoja pyytää suostumuksen huoltajalta tietojen siirtämiseen. Huoltajan antama suostumus riittää 1- tai 5-luokkaisen oppilaan tietojen siirtämiseen, mutta 8-luokkalaiselta tarvitaan suostumus huoltajan suostumuksen lisäksi.

b) Psykologin ja kuraattorin palvelut

Opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin yksilökohtaisilla palveluilla tarkoitetaan opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Oppilas ja/tai vanhemmat voivat itse omatoimisesti varata ajan koulupsykologille. Rehtori, opettaja, opinto-ohjaaja, terveystarkastaja tai muu huolen havainnut henkilö voi ohjata oppilaan koulupsykologille, jolloin kirjallista lähetettä ei tarvita, mutta yhteydenotosta koulupsykologille on ilmoitettava oppilaalle ja huoltajalle. Oppilas voi painavasta syystä kieltää opiskeluhoollollisesta asiastaan kertomisen huoltajalle. Arvion siitä, onko kielto oppilaan edun mukainen, tekee sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti koulupsykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä.

Koulupsykologi tekee oppimisvaikeuksien ja kouluvalmiuden arvioimiseen liittyviä tutkimuksia. Psykologinen tutkimus voi olla tarpeen tehdä silloin, kun oppimisen tukitoimia ei pystytä suunnittelemaan ilman psykologisen tutkimuksen tuottamaa tietoa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että pääsääntöisesti ennen psykologista tutkimusta oppilas on saanut pedagogista tukea.

Ohjautuminen koulupsykologin tekemiin tutkimuksiin tapahtuu erityisopettajan arvion perusteella ottamalla yhteyttä koulupsykologiin, jolloin keskustellaan tutkimuksen toteuttamisesta. Mikäli tutkimukseen päädytään, opettaja täyttää kunnan intrasta löytyvän lomakkeen ”esitietolomake koulupsykologin tutkimukseen” ja toimittaa sen huoltajien allekirjoituksineen koulupsykologille.

Kuraattorille oppilas voi itse omatoimisesti varata ajan tai vanhemmat voivat sopia itse tapaamisesta kuraattorin kanssa. Myös rehtori, opettaja, opinto-ohjaaja, terveystarkastaja tai muu huolen havainnut henkilö voi ohjata oppilaan kuraattorille. Ohjaaminen voi tapahtua myös asiantuntijaryhmän kautta.

Yhteydenotosta kuraattoriin on ilmoitettava oppilaalle ja/huoltajalle. Oppilas voi painavasta syystä kieltää oppilashuollollisesta asiastaan kertomisen huoltajalle. Arvion siitä, onko kieltä oppilaan edun mukainen, tekee sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Kuraattorilla käyntiä oppitunnin aikana ei merkitä poissaoloksi. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä. Kuraattorille ohjaamiseksi kunnan intrassa on lomake, jota voi tarvittaessa käyttää.

c) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla tarpeellista oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen oppilaan monialaista opiskeluhoolltoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Työssä tuetaan myös huoltajia ja ohjataan heidät tarvittaessa koulun ulkopuolisten palvelujen piiriin.

4.2.2 Tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä perusopetuksessa

Yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoolltopalvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Asian käsittely yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Opiskelijan osallisuus, omat toiveet ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Jos opiskelijalla ei ole edellytyksiä itsenäisesti arvioida asian merkitystä huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan.

Moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoontumista opiskelijan tueksi voi pyytää opiskelija, huoltaja, opiskelijahuollon henkilöstö tai koulun henkilöstö. Ryhmän kokoamisesta ja yhteydenpidosta huoltajiin vastaa pääsääntöisesti luokanopettaja, -valvoja tai erityisopettaja. Limingan perusopetuksessa on yhtenäinen toimintamalli opettajalle toimenpiteistä, joita tulee tehdä opiskeluhoollollisen huolen herätessä. Samoin monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksen kulkuun on yhtenäinen toimintamalli, joka noudattaa Lapset puheeksi -neuvonpidon mallia.

Toimintamalli opettajalle opiskeluhoollollisen huolen herätessä:

Kun oppilaasta herää huoli, keskustele huolen aiheesta oppilaan itsensä kanssa. Huolen jatkuessa ole yhteydessä huoltajiin ja pohtikaa yhdessä keinoja huolen aiheen poistamiseksi tai vähentämiseksi. Seuratkaa sovittujen toimenpiteiden toteutumista.

Huolen yhä jatkuessa pyydä oppilasta ja huoltajia monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamiseen, jonne kutsutaan oppilaan ja/huoltajien toivotat henkilöt paikalle. Suunnittele tapaaminen yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa. Sopikaa seuraavista asioista:

- ketä tapaamiseen kutsutaan
- mistä aiheista tapaamisessa puhutaan
- osallistuuko oppilas ja jos osallistuu, mikä on hänen roolinsa
- kuka kertoo mistäkin asiasta
- kuka kutsuu osallistujat ja mitä kutsussa kerrotaan

Toimintamalli monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksen kulkua varten

Koulun edustaja toivottaa osallistujat tervetulleeksi ja kertoo, miksi on kokoonnuttu paikalle. Käydään esittelykierros. Sovitaan ryhmän vastuuhenkilö, joka toimii ryhmän puheenjohtajana. Vastuuhenkilö kertoo huoltajille, mikä on opiskeluhohtokertomus. Sovitaan opiskeluhohtokertomuksen kirjaaja. Kokouksen kirjuri kirjaa läsnäolijat, asian vireille panijan, kokouksen aiheen ja aikaisemmin toteutetut tukitoimet sekä muut tarvittavat tiedot suoraan sähköiseen opiskeluhohtokertomukseen tai lomakkeelle, josta asiat myöhemmin siirretään sähköiseen opiskeluhohtokertomukseen ja paperilomake hävitetään.

Käydään keskustelu sovitusta aiheesta. Oppilas otetaan mukaan keskusteluun täysivaltaisena osallistujana. Jokainen vuorollaan saa tuoda omat näkemyksensä esille käsiteltävään asiaan liittyen. Voidaan esittää toisille tarkentavia kysymyksiä ja tuoda esille uusia näkökulmia. Kootaan ideoita, miten käsiteltävän asian suhteen edetään. Konkretisoidaan ideat käytännön toimiksi, joista sovitaan, kuka tekee ja mitä tekee.

Vastuuhenkilö tekee vielä yhteenvedon sovitusta toimista ja työnjaosta niiden suhteen. Sihteeri kirjaa tukitoimet opiskeluhohtokertomukseen. Tarvittaessa sovitaan seurantalaveri, jolloin tarkistetaan toteutetut toimenpiteet ja niiden vaikutus. Sihteeri kirjaa toteuttamisen ja seurannan vastuuhenkilöt sekä seurantalaverin ajankohdan oppilashuhtokertomukseen. Seurantalavereita voidaan järjestää tarvittava määrä. Vastuuhenkilö kiittää osallistujia ja päättää tapaamisen.

4.2.3 Opiskeluhohtokertomusten laatiminen ja säilytys perusopetuksessa

Yksilökohtaisen opiskeluhohton järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhohtokertomukseen. Limingan kunnassa on laadittu oppilas- ja opiskelijahuhtolain mukainen lomake, jolle kirjaukset tehdään. Opiskeluhohtokertomuksista muodostuu opiskeluhohton rekisteri. Kullakin koululla on oma sähköinen opiskeluhohton rekisteri, jonne on tiukasti rajattu pääsyoikeus.

Opiskeluhohtorekisteriin tallennetut tiedot ovat salassa pidettäviä. Jos opiskeluhohtokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei ole osallistunut opiskelijan yksilökohtaiseen opiskeluhohton tarpeen selvittämiseen, toteutukseen tai niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella on luovutettu.

Yksilökohtaisen opiskeluhohton järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen ja opiskeluhohtolasta vastaavalle viranomaiselle yksilökohtaisen opiskeluhohton järjestämisen kannalta välttämättömiä tietoja. Yksittäisen opiskelijan opiskeluhohtokertomuksen tietoja ei voi luovuttaa toiselle koulutuksen järjestäjälle ilman opiskelijan, tai jos hänellä ei ole edellytyksiä itsenäisesti arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, huhtajan tai muun laillisen edustajan suostumusta.

4.2.4 Suunnitelma oppilaan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palatessa

Jos oppilaan osallistuminen opetukseen evätään sen vuoksi, että on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi, oppilaalla on oikeus opiskeluhoollon tukeen.

Toimittuaan edellä mainitun kaltaisesti tai saatuaan tiedon opetukseen osallistumisen epäämisestä oppilaalla on mahdollisuus keskustella asiasta opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Opetuksen epäämisen aikana oppilaalla on mahdollisuus tavata henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologia tai kuraattoria koululla tai muussa erikseen sovittavassa paikassa. Oppilaan palattua kouluun opetuksen epäämisen jälkeen koulussa kutsutaan tarvittaessa koolle monialainen asiantuntijaryhmä oppilaan opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

4.3 Yksilökohtainen opiskeluhoolto lukiokoulutuksessa

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhoolto, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoolto (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §). Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoollon sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Oppilaitoksen ja opiskeluhoollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja.

4.3.1 Opiskeluhoollollinen polku lukiokoulutuksessa

Jos koulun tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee apua tai tukea, hän ottaa yhteyttä yhdessä opiskelijan kanssa sovitusti opiskeluhoolloryhmän jäseniin ja tilanteesta riippuen huoltajaan. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Opiskelijahuolloryhmän jäsen voi hoitaa asian itse, jos arvioi, että ei ole tarvetta koota moniammatillista työryhmää. Se opiskelijahuolloryhmän jäsen, jolle asian selvittäminen työtehtävien puolesta kuuluu, pyytää itselleen työparin tai kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän. Opinto-ohjaaja tai erityisopettaja toimii tarvittaessa yhteistyössä terveydenhoitajan, kuraattorin tai psykologin kanssa. Terveystenhoitaja tiedottaa ja vastaa sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvästä yhteistyöstä sekä tarvittaessa ohjaa sairaanhoitopalvelujen piiriin.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Tarvittaessa yksittäisen opiskelijan edun mukaisesti tehdään yhteistyötä eri alojen ammattilaisten ja viranomaisten, kuten erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen, poliisin ja nuorisotoimen kanssa.

Sairauden vaatimaa hoitoa ja huomioitavia järjestelyitä konsultoi oppilaitokselle opiskelija, huoltaja, terveydenhuollon asiantuntija tai muu yhteistyökumppani. Erityisruokavalio ilmoitetaan lounasruokalaan. Lääkityksistä informoi oppilaitokselle opiskelija, huoltaja, terveydenhuollon asiantuntija tai muu yhteistyökumppani.

Opiskeluhoollon sairaanhoitopalvelut järjestetään Limingan terveyskeskuksessa. Jos sairauden hoito vaatii erikoissairaanhoidon palveluita, läheteet tehdään Limingan terveyskeskuksessa. Ohjaus palveluihin toteutuu opiskeluhoollon toimijoiden, yleensä terveydenhoitajan kautta, mikäli opiskelija ei ole itse hakeutunut palveluiden pariin. Tarvittaessa ohjataan tai tehdään yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen kanssa (erikoissairaanhoido, sosiaalityö, poliisi, nuorisotoimi jne.)

Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoollon käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja.

Opiskelijan yksilökohtaiseen tapauskohtaiseen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja koulutuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Luovutettu tieto voi koskea esimerkiksi sellaista opiskelijan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan opiskelijan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Opiskeluhoollotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. Lapsena pidetään alle 18-vuotiaasta. Mikäli opiskelija kieltäytyy yksilökohtaisesta opiskeluhoollosta, tai asian käsittely yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa ei jostain muusta syystä ole mahdollista, tulee arvioida tulisiko asiassa tehdä lastensuojeluilmoitus. Lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojelutarpeen selvittämiseksi koskee kaikkia oppilaitoksen toimijoita.

Opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoollon:

a) Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollolla tarkoitetaan⁸ terveydenhuoltoa, jolla

- 1) edistetään ja seurataan lukioyhteisön hyvinvointia sekä opiskelu ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta
- 2) edistetään ja seurataan opiskelijoiden tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia ja opiskelukykyä
- 3) tunnistetaan opiskelijoiden varhaisen tuen tarpeet ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin.

⁸ Terveydenhuoltolaki 17 §

Opiskeluterveydenhuolto sisältää opiskelijan terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, jotka on järjestetty yhtenäisenä kokonaisuutena. Opiskeluterveydenhuollon yksilökohtaisiin tehtäviin sisältyvät opiskelijan terveydentilan seuraaminen ja edistäminen, jotka toteutetaan terveystarkastusten sekä terveysneuvonnan ja ohjauksen keinoin.

Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon tai lääkityksen järjestäminen tapahtuu vanhemman toimittaman lääkehuoltosuunnitelman mukaan. Erityisruokavalion järjestäminen koulussa tapahtuu vanhemman toimittaman lääkärintodistuksen mukaan.

b) Psykologin ja kuraattorin palvelut

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään lukioyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Lisäksi tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

c) Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto

Jos koulun tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee apua tai tukea, hän ottaa yhteyttä yhdessä opiskelijan kanssa sovitusti opiskeluhoolltopalveluihin.

- Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä
- Opiskeluhoolltopalveluihin ohjaava aikuinen varmistaa, että opiskelijan yhteydenotto on mennyt opiskeluhoollon työntekijälle
- Opiskeluhoolltoryhmän jäsen voi hoitaa asian itse, jos arvioi, ettei ole tarvetta koota moniammatillista työryhmää
- Se opiskeluhoolltoryhmän jäsen, jolle asian selvittäminen työtehtävien puolesta kuuluu, pyytää itselleen työparin tai kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän
- Opinto-ohjaaja tai erityisopettaja toimii tarvittaessa yhteistyössä terveydenhoitajan, kuraattorin tai psykologin kanssa

Monialainen opiskeluhoolltoryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi, kun asia vaatii eri asiantuntijoiden osaamista. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajan suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Opiskelijan tai huoltajan suostumus pyydetään aina yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutettaessa.

4.3.2 Opiskeluhohtokertomusten laatiminen ja säilytys lukiokoulutuksessa

Opiskeluhoollon monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarvittaessa yksittäisen opiskelijan tueksi selvittämään tuen tarvetta ja huolehtimaan opiskelijan tarvitsemien palvelujen järjestämisestä. Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhohtokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhohtokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi kirjataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon kuvaus oppilaitoksen toimesta sähköiselle lomakkeelle opiskelijan tietojen kohdalle. Tällöin myös kysytään opiskelijalta lupa tiedonsiirtoon opiskelijahuoltoryhmän sisällä, jotta opiskelijahuoltoryhmä voi toimia asioiden edistämiseksi. Opiskeluhoolltoa toteuttavat tahot kirjaavat yksilötapaamisia koskevat kirjaukset omiin rekistereihinsä. Opiskelijalla ja alaikäisen opiskelijan huoltajalla on oikeus saada tietää mitä tietoja hänestä on kirjattu, ja mitä tietoja on luovutettu. Mikäli tietoja luovutetaan asiantuntijaryhmän ulkopuolelle, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskelijarekisterin julkisten henkilötietojen luovuttamiseen sovelletaan julkisuuslakia⁹. Mikäli luovutettaviin tietoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja, tietoja voidaan luovuttaa julkisuuslain 26 §:n mukaisesti vain suostumuksella tai jos tiedonsaantioikeudesta tai velvollisuudesta luovuttamiseen on erikseen säädetty.

4.3.3 Suunnitelma opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa, epäämisen aikana ja opetukseen palattaessa

Jos opiskelijan osallistuminen opetukseen evätään sen vuoksi, että on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi, opiskelijalla on oikeus opiskeluhoollon tukeen.

Toimittuaan edellä mainitun kaltaisesti tai saatuaan tiedon opetukseen osallistumisen epäamisestä opiskelijalla on mahdollisuus keskustella asiasta opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalla on mahdollisuus tavata henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologia tai kuraattoria koululla tai muussa erikseen sovittavassa paikassa. Opiskelijan palattua kouluun opetuksen epäämisen jälkeen lukiossa kutsutaan tarvittaessa koolle monialainen asiantuntijaryhmä opiskelijan opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

⁹ Julkisuuslaki 16 §:n 3 momentti

5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN LASTEN, OPPILAIDEN JA OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, sivistyspalveluiden henkilöstön ja Pohteen opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä moniammatillinen yhteistyö ei ole opiskeluhoitoa, josta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013), mutta yhteistyötä esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen osalta tehdään ensisijaisesti opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyen moniammatillista yhteistyötä tulee tehdä ennakoivasti ja aina tarvittaessa, etenkin tuen tarpeen arvioinnissa sekä oppilaskohtaisten tukitoimien suunnittelussa.

Limingan kunnan opiskeluhooltosuunnitelma on valmisteltu esiopetuksen ja opetuspalveluiden yhteistyönä OPS-työryhmässä ja opiskeluhoollon ohjausryhmässä. Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toimijat ovat työstäneet opiskeluhooltosuunnitelman osioitaan omina ryhminään. Koko suunnitelma on käsitelty opiskeluhoollon ohjausryhmässä ennen suunnitelman viimeistelyä ja lautakunnan hyväksyttäväksi viemistä. Ohjausryhmässä ovat edustettuina kaikki opiskeluhoollosta vastaavat kunnan ja Pohteen toimijat sekä oppilaiden ja huoltajien edustajat.

5.1 Yhteistyön järjestäminen esiopetuksessa

Esioppilaiden ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen on tärkeä osa esiopetusyksikön toimintakulttuuria. Esioppilailla ja heidän huoltajillaan on mahdollisuus osallistua esiopetusyhteisön toimintaan ja sen kehittämiseen yksikössä toteutettavien rakenteiden ja toimintatapojen kautta. Esioppilaat osallistuvat arjessa esiopetusryhmän toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Huoltajia osallistetaan esiopetuksen toiminnan suunnitteluun vanhempainilloissa, esiopetusryhmän tapahtumissa, lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laadinnassa sekä vuosittain toteutettavassa arviointikyselyssä. Huoltajien osallisuudella sekä kodin ja esiopetuksen yhteistyöllä vahvistetaan merkittävästi esioppilaiden, ryhmien ja koko esiopetusyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta. Opiskeluhoitoa toteutetaan suunnitelmallisena yhteistyönä esioppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Esiopetuksen henkilöstön perehdytys toteutetaan perehdytysuunnitelman mukaisesti. Esiopetusyksikön johtaja perehdyttää henkilöstön opiskeluhooltosuunnitelman sisältöihin ja toimintatapoihin työntekijän perehdytyksen yhteydessä, henkilöstön kokouksissa sekä pedagogisissa palavereissa. Henkilöstön jäsenet ovat myös itse velvollisia tutustumaan laadittuun opiskeluhooltosuunnitelmaan. Huoltajia tiedotetaan yhteisissä vanhempainilloissa ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laadintakeskusteluissa.

Esiopetuksen yhteisölliset ja yksikkökohtaiset opiskeluhoitoryhmät tekevät yhteistyötä lasten ja perheiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Näitä ovat perheneuvola, lastensuojelu sekä

tarvittaessa erikoissairaanhoido. Muita esiopetuksen yhteistyötahoja ovat seurakunta, MLL, 4H, nuorisotoimi, liikuntapalvelut, urheiluseurat sekä kunnan liikunta- ja kulttuuripalvelut, joita tiedotetaan opiskeluhoollon periaatteista.

5.1.1 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tuen yhteydessä

Esiopetuksen henkilöstö havainnoi lapsen saaman tuen riittävyyttä. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt toteutetaan siten, että esiopetukselle asetetut tavoitteet toteutuvat. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan oppimisen edellytyksiä tukevien järjestelyiden lisänä ennakoiden ja suunnitelmallisesti. Kun esiopetuksessa ilmenee huoli lapsen kehityksessä, oppimisessa ja/tai hyvinvoinnissa, kutsuu esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja koolle moniammatillisen asiantuntijaryhmän palaverin huoltajan suostumuksella. Mikäli lapsella on vaikeuksia oppimisessa ja esiopetukseen osallistumisessa oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisesta tuesta huolimatta ja esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettajan tai erityisopettajan todetessa tukimuotojen olevan riittämättömiä, tehdään lapsikohtaisen tukitoimien arviointi. Tuen tarpeen arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettaja yhdessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Tuen tarpeen arvioinnissa lapsen omat mielipiteet selvitetään ja huomioidaan hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Lapsen huoltajille ja muulle lailliselle edustajalle annetaan mahdollisuus osallistua lapsen tukitoimien tarpeen arviointiin. Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuen on laadittava tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma laaditaan sähköiseen palveluun. Ennen lapsen tuentarpeen arviointipalaveria huoltajalle mahdollistetaan tutustuminen lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaan asiakirjaan. Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi käsitellään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä. Käsittelyyn osallistuvat lapsen huoltaja, esiopetusryhmän varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä mahdollinen monialainen kuntouttava taho ja/tai opiskeluhoollon edustaja (terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri). Lapsikohtaisen tuen hallinnollisen päätöksen tekee varhaiskasvatusjohtaja. Päätös tehdään lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta. Hallintopäätös saatetaan lapsen huoltajan tietoon.

5.1.2 Yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido

Esiopetuksessa tehdään yhteistyötä lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa. Lasten kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevia tahoja ovat sosiaali- ja terveydenhuolto, perhekeskustiimi, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido. Esiopetuksessa kehitetään lasten kasvun ja oppimisen sekä opiskeluhoollon käytänteitä monialaisessa yhteistyössä. Lasten hyvinvointia tukevia yhteistyötahoja kutsutaan tarvittaessa esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän ja yksikkökohtaisten hyvinvointiryhmien tapaamisiin.

Perheneuvolaan huoltajat hakeutuvat omatoimisesti tai esiopetuksen henkilöstön ohjaamana. Esiopetuksen henkilöstö on kutsuttaessa mukana perhekeskustiimin ja lapsen perheen tapaamisissa. Sosiaalihuolto- ja lastensuojelupalvelut ovat kutsuttaessa mukana esiopetuksen yhteisöllisen tai yksikkökohtaisen opiskeluhooltoryhmän tapaamisessa konsultatiivisessa roolissa. Hyvinvointialueelta on nimetty yksikkökohtaiset sosiaalityöntekijät. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollon tarvittavat tahot ovat mukana lapsen huoltajien luvalla tai heidän toimestansa

kutsuttaessa. Erityissairaanhoidon kutsuu tarvittaessa esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettajan ja/tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan lasta koskeviin verkostopalaveriin.

5.2 Yhteistyön järjestäminen perusopetuksessa

5.2.1 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Yksilökohtaisessa opiskeluhoollon tarkastellaan aina oppilaan tukitoimia kokonaisvaltaisesti. Opiskeluhoollollinen tuki ja oppimisen tuki nivoutuvat yhteen eikä niitä aina pysty erottamaan toisistaan. Täten myös opiskeluhoollotekemiseen voidaan kirjata oppimisen tukemiseen liittyviä asioita.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa selvitetään oppilaan tuen tarve. Arvioinnin tuen tarpeesta tekevät oppilaan opettajat yhteistyössä huoltajan ja oppilaan kanssa. Tarvittaessa ja opettajien opetuksen järjestäjän pyynnöstä arviointiin osallistuvat heidän lisäksi opiskeluhoollopalvelujen ammattilaiset tai muut oppilaan tilanteeseen liittyvät asiantuntijat. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnista ei muodostu erillistä arvioasiakirjaa. Arvioinnin perusteella laaditaan oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelmasta käy ilmi oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin sisältö, arviointiin perustuvien tukitoimien toteuttaminen ja niiden seuranta.

Oppilasta opettavien opettajien on osaltaan tehtävä moniammatillista tai monialaista yhteistyötä kuitenkin erityisesti silloin, kun oppilaan ja hänen kokonaistilanteensa tukemiseksi arvioidaan tarvittavan muutakin kuin perusopetuslain mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia. Tällöin on arvioitava, onko kyseessä oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä moniammatillinen yhteistyö (perusopetuslaki) vai opiskeluhoollon kokonaisuuteen kuuluva ja suostumukseen perustuva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoollon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki).

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on opettajalle ja muulle henkilöstölle annettavaa konsultatiivista tukea oppilaiden oppimisen ja opetukseen osallistumisen tukemiseen kohdentuvien ennaltaehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi omassa koulussa tai esiopetusryhmässä. Palvelu on tarkoitettu tilanteisiin, joissa opetushenkilöstön konsultaation tarpeisiin liittyy oppilaiden erikoissairaanhoidollisia tarpeita ja joissa tarvitaan vaativaa monialaista osaamista.

Sairaalakoulun avo-oppilaaksi hakemisesta sovitaan moniammatillisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoollon. Hakemus tehdään moniammatillisena yhteistyönä yhdessä huoltajien ja oppilaan kanssa. Sairaalaopetuksen aikana oppilaan asioissa tekevät yhteistyötä sairaalakoulun opettaja ja oppilaan asioista vastaava erityisopettaja tai opettaja.

Erikoissairaanhoidon piirissä olevan oppilaan verkostopalaveriin koulun taholta osallistutaan pyydettyä. Yleensä palaveriin osallistuvat oppilaan opettaja ja erityisopettaja sekä tarvittaessa muita henkilöitä, kuten koulunkäynninohjaaja, rehtori/apulaisrehtori tai opinto-ohjaaja. Kuntoutuksen tai hoidon suunnittelun avuksi koulun taholta tehdään tarvittaessa oppilaan koulunkäynnin vahvuuksia ja haasteita kuvaava lausunto.

5.2.2 Yhteistyö yksilökohtaisen opiskeluhoollon toimijoiden ja koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä ja opiskeluhoitopalveluissa työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän sekä hyvinvointialueen yhteistyötä. Opiskeluhoollissa keskeistä on oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalveluiden työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus suunniteltaessa opiskeluhoollon toimintatapoja, toteutusta ja arviointia.

Limingan perusopetuksessa osallisuus ja yhteistyö opiskeluhoollon toteutuksessa toteutuvat yhteisöllisen opiskeluhoollon kautta. Yhteisöllisen opiskeluhoollon koulukohtaiset ryhmät ovat monialaisia ja voivat sujuvasti kokoontua eri kokoonpanoissa. Ryhmissä on mukana myös yhteistyöverkostojen edustajia.

Limingan kunnassa koulujen keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut, seurakunta, 4H-järjestö, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, hyvinvointialue Pohde sekä poliisi. Yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät tekevät myös yhteistyötä oppilaskunnan, tukioppilaiden ja vanhempainseurueiden kanssa.

Koulut tiedottavat opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta oppilaita, huoltajia, henkilöstöä sekä yhteistyötahoja kunnan internetsivuilla. Vain oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön tietoon tulevien asioiden tiedotuskanavana toimii Wilma.

Henkilöstöä perehdytetään opiskeluhoollon asioihin koulutuksissa ja koulun sisäisissä henkilökunnan kokouksissa. Erityisopettajat ja opinto-ohjaajat osallistuvat oppimisen tuen koordinaattorin tilaisuuksiin. Mentoriopettaja tukee opettajia ryhmäkohtaisen tuen osalta. Huoltajia tiedotetaan vanhempainiltoissa ja vanhempainseurueiden kokouksissa. Oppilaille tietoa opiskeluhoollasta välitetään oppitunneilla, luokanvalvojen tunneilla ja opinto-ohjauksessa. Vuosittaisissa opettajan, oppilaan ja huoltajan välisissä *Kasvun ja oppimisen palautekeskusteluissa* tai *Lapset puheeksi* -keskusteluissa otetaan esille myös opiskeluhooltoon liittyviä asioita ja annetaan tarvittavaa opastusta ja ohjausta.

5.3 Yhteistyön järjestäminen lukiokoulutuksessa

Opiskelijoiden osallisuus on tärkeä osa lukion toimintakulttuuria. Koulutuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että heillä on mahdollisuus osallistua oppilaitoksen toimintaan ja sen kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä opiskelijoiden asemaan liittyvissä asioissa. Opiskelijoille tulee myös järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. Huoltajien osallisuudella ja kodin ja oppilaitoksen yhteistyöllä voidaan vahvistaa merkittävästi opiskelijan, ryhmän ja koko lukioyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta. Opiskeluhoitoa toteutetaan suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelman toteutumisen näkökulmasta on keskeistä, että koko lukioyhteisö tuntee suunnitelman sisällön ja osaa tarvittaessa toimia sen mukaisesti. Lukiokohtaisesti tulee varmistaa, että suunnitelman laadinnassa ja päivittämisessä on mukana koko yhteisön edustus. Henkilökunnalle on tarjottava säännöllisesti suunnitelman toteutumisen takaamiseksi tarvittavaa perehdytystä ja osaamisen kehittämistä. Henkilöstön toiveita täydennyskoulutuksen suhteen on kuultava

ja toiveisiin on pyrittävä vastaamaan aktiivisesti. Suunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa on tärkeää tehdä aktiivisesti yhteistyötä opiskeluhoollon edustajien kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa tulee tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan tehdä yhteistyötä opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa.

Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoollon sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Lukio tiedottaa yhteisöllisestä opiskeluhoollon sovitun käytännön mukaisesti. Yhteisöllisessä opiskeluhoolloryhmässä käsitellyistä keskeisistä asioista tiedotetaan koulun internet-sivuilla tai Wilman tai muun sähköisen järjestelmän kautta.

5.3.1 Yhteistyö yksilökohtaisen opiskeluhoollon toimijoiden ja oppilaitoksen ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Yhteistyötä tehdään tapauskohtaisesti muun muassa etsivän nuorisotyön kanssa, perhesosiaalityön kanssa, yksittäisten terapeuttien kanssa, sosiaalipalveluiden työntekijöiden kanssa sekä nivelvaiheessa lähettävien tai vastaanottavien oppilaitosten yhteyshenkilöiden kanssa.

6 YHTEISTYÖ JA KÄYTÄNTEET KOULUYMPÄRISTÖN TERVEELLISYYDEN JA TURVALLISUUDEN SEKÄ KOULUYHTEISÖN HYVINVOINNIN TARKASTUKSISSA

Limingan esi- ja perusopetuksessa sekä Limingan lukiossa toteutetaan oppilaitosten terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä yhteisön hyvinvointia koskevat tarkastukset lainsäädännöllisten velvoitteiden mukaan¹⁰. Tehtävä edellyttää laajaa, monialaista asiantuntemusta eri viranomaistahoilta. Opiskelu ympäristöstä ja kouluyhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen on kaikkien koulussa työskentelevien tehtävä osana yhteisöllistä opiskeluhoollon¹¹. Terveystarkastuslaki velvoittaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toteuttamaan oppilaitostarkastukset säännöllisesti yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Tarkastusten toteutumista ohjaavia linjauksia kuvataan alla. Opiskeluhoollon ohjausryhmä linjaa niitä monialaisen tarkastustoiminnan käytänteitä, joita ei ole kirjattu opiskeluhoollon suunnitelmaan. Opiskeluhoollon ohjausryhmä seuraa tarkastusten toteutumista ja tuloksia ja ohjaa oppilaitoksia yhdenmukaiseen toimintaan parhaiden käytänteiden perusteella.

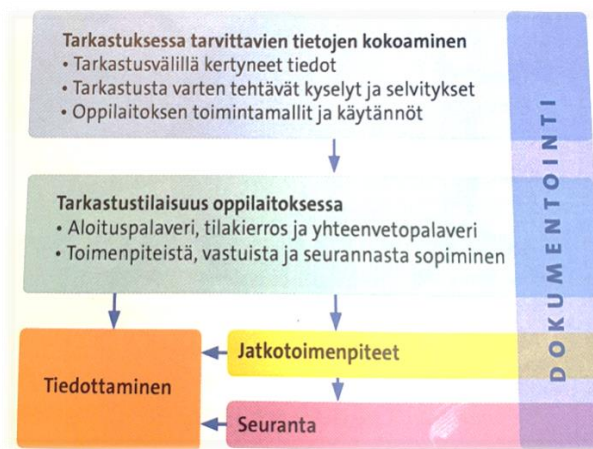
Limingassa toimii myös monialainen sisäilmatyöryhmä, joka edistää oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja yhteisön hyvinvointia huolehtimalla yksiköiden sisäilmaan liittyvistä asioista. Limingan sisäilmaohjelma on kuvattu kunnan [nettisivulla](#). Sivulta löytyy muun muassa sisäilmaohjelma, pikaopas sisäilmaongelmiin, toimintamallikaavio, opastus sisäilmailmoituksen tekemiseen ja linkki sisäilmailmoituksen tekemiseen.

Oppimisympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja yhteisön hyvinvoinnin tarkastus koostuu useista osa-alueista (ks. Kuvio 3). Näitä ovat taustatiedon kokoaminen, tarkastustilaisuuden toteuttaminen, tarkastustilaisuudessa syntyneen tiedon dokumentointi, arviointituloksista tiedottaminen,

¹⁰ Terveystarkastuslaki (16–17 §), Valtioneuvoston asetus 388/2011, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

¹¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

jatkotoimenpiteet ja seuranta. Arviointitulokset laitetaan tiedoksi opiskeluhoollon ohjausryhmälle, joka hyödyntää tietoa opiskeluhoollon omavalvonnan osana.

Kuvio 3. Oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksen kokonaisuus. (THL: Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos, 2015, s. 17).

Tarkastusprosessiin liittyvän monialaisen yhteistyön edellytyksenä ovat toimivat rakenteet ja yhteinen sopiminen toimintatavoista ja vastuista. Opiskeluhoollon ohjausryhmän tehtävänä on seurata ja kehittää opiskeluhoollon, ja tähän veloitteeseen liittyen ohjausryhmä sopii tarkastusten toteuttamisesta yhteistyötahojen kanssa ja tekee paikalliset linjaukset tarkastusten toteuttamisen käytänteistä ja työnjaosta. Tarkastusprosessi koostuu aloituspalaverista, tilakierroksesta ja yhteenvetopalaverista.

Periaatteet oppimisympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa Limingan oppilaitoksissa ¹²:

- Oppilaitoksen tarkastukset toteutetaan Limingassa kolmen vuoden välein
- Tarkastukseen osallistuvat seuraavien tahojen edustajat: kiinteistönhuolto, kiinteistön omistaja, terveydensuojelu, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, oppilaitosjohto/päiväkodin johto, oppilaskunta, vanhempainyhdistys, opiskeluhoolto, opettajakunta, muu henkilökunta, työterveydenhuolto, työsuojelu sekä pelastustoimi
- Tarkastustiimin kutsuu koolle kouluterveydenhuollon edustaja, joka sopii tarkastuksesta osallistuvien tahojen kanssa. Limingan yksiköiden tarkastukset aikataulutetaan aina kolmeksi vuodeksi eteenpäin
- Käyttäjää kuullaan
 - kohdennetulla terveyden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin kyselyllä henkilökunnalle, oppilaille ja huoltajille
 - henkilökunnan kehityskeskusteluissa ja oppilaiden kasvun ja oppimisen keskusteluissa sekä lapsen esiopetussuunnitelmaan liittyvässä keskustelussa
 - vanhempaintapaamisissa/vanhempaintoimikunnan tapaamisissa
 - jatkuvan palautteen muodossa koulun johdolle
- Taustatiedon kerääminen. Taustatietoa on muun muassa tarkastusvälillä kertyneet tiedot, tarkastusta varten tehtyjen kyselyjen ja selvitysten tulokset, tiedot oppilaitoksen toimintamalleista ja käytänteistä, tiedot eri toimijoilta ja lähteistä, kuten kouluterveyskyselyistä ja laajojen terveystarkastusten luokkayhteenvedoista, KiVa-kyselyistä, Primuksen poissaolotiedoista,

¹² Oppilaitoksella tarkoitetaan esiopetusyksikköä, peruskoulua ja lukiota

kasvun- ja oppimisen keskusteluiden sekä *Lapset puheeksi* -keskusteluiden toteutumisesta

- Tarkastuksessa arvioidaan yhteisön hyvinvointi, terveellisyys ja turvallisuus kiinteistössä, turvallisuuden edistäminen ja opiskeluhoolto
- Tarkastus dokumentoidaan THL:n valmiiseen tarkastuslomakkeeseen

Tarkastuksessa havaitut puutteet veloitetaan korjattavaksi annettuun määräaikaan mennessä. Havaittujen puutteiden osalta ollaan yhteydessä kuhunkin vastuutahoon ja sovitaan puutteiden korjaamisesta annetussa aikataulussa.

Oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta tiedotetaan huoltajia, henkilöstöä, vanhempainyhdistystä ja yhteistyökumppaneita. Yhteisöllisen opiskeluhoollon yhdessä täyttämä yhteenvetolomake (THL) oppilaitoksen monialaisesta tarkastuksesta lähetetään tiedoksi opiskeluhoollon ohjausryhmän puheenjohtajalle.

7 SUUNNITELMA LASTEN, OPPILAIKEN JA OPISKELIJOIDEN SUOJAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoollon ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan, rehtorin tai esiopetusyksikön johtajan velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai matkalla esiopetukseen/koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoollon palveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaan sisältyvät oppilaitosten kriisisuunnitelmat, joissa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja esiopetuksen/koulun/oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

7.1 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirin- nältä

Lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Turvallinen opiskeluympäristö koostuu psyykkisistä, sosiaalisista ja fyysisistä tekijöistä. Turvallisen opiskeluympäristön luominen on yhteinen tehtävä, joka kuuluu kaikille esi-, perusopetus- ja lukioyhteisön aikuisille. Turvallista toimintakulttuuria vahvistetaan huolehtimalla tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksesta. Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito edistävät turvallisen kasvu- ja opiskeluympäristön rakentumista.

Limingan koulujen kiusaamisen vastainen malli yhtenäistää koulujen käytänteitä kiusaamisen vastaisessa työssä ja johdonmukaistaa kiusaamistilanteiden käsittelyä. Se on velvoittava asiakirja, joka nivoutuu tämän opetussuunnitelman täydentäväksi liitteeksi. Malli sisältää konkreettisia toimintaohjeita ja tukea oppilaalle, huoltajalle ja henkilökunnalle. Siihen on tiivistetty KiVa-toimintamallin käytänteet, jotka ovat osa Limingan kunnan kiusaamisen vastaista mallia. Mallissa on linjattu myös jatkotoimenpiteet, jos kiusaaminen jatkuu puuttumisesta huolimatta.

Kiusaamisen vastaista mallia on työstetty lukuvuoden 2022–2023 aikana. Suunnitelmaa ovat olleet työstämässä osa rehtoreista, osa opettajista ja opiskeluhoillon henkilöstöstä. Oppilaat, huoltajat ja koulujen henkilökunta ovat kommentoineet mallia marras-joulukuussa 2022. Tammikuussa 2023 mallia tarkistettiin vielä suhteessa Opetushallituksen uusiin ohjeisiin. Koulut voivat tarkentaa mallia suhteessa oman koulun käytänteisiin ja sitä päivitetään käyttökokemusten perusteella.

Kiusaamisen vastainen malli esitellään oppilaille lukuvuoden alussa. Huoltajille malli esitellään vanhempainilloissa. Lisäksi mallista on kerrottu kunnan ja koulujen somekanavilla sekä Wilman kautta. Tarvittaessa mallia käytetään myös oppilaiden ja huoltajien yhteisissä tapaamisissa, joissa aiheena on koulukiusaaminen. Limingan koulujen kiusaamisen vastainen malli löytyy kunnan nettisivulta osiosta *Koulunkäynnin tuki*¹³.

Esiopetuksen osalta kiusaamisen ehkäisemisen ja vertaissuhteiden vahvistamisen suunnitelma ja sen arviointi kirjataan esiopetusryhmäkohtaiseen kiusaamisen ehkäisy-suunnitelmaan.

7.2 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Esiopetuksen ja koulujen kriisisuunnitelmiin on kirjattu toimenpiteet kriiseissä ja uhkatilanteissa toimimiseen. Lisäksi sivistyspalveluiden valmiussuunnitelma on päivitetty yhteistyössä esiopetuksen ja koulujen kanssa vuonna 2022.

Esiopetusyksiköiden kriisisuunnitelmat löytyvät yksiköiden pelastuskansiosta. Peruskoulujen ja Limingan lukion kriisisuunnitelmat löytyvät kouluilta.

¹³ <https://www.liminka.fi/wp-content/uploads/Limingan-koulujen-kiusaamisen-vastainen-malli-sivltk-210323-%C2%A7-24.pdf>

8 OPISKELUHUOLLON OMAVALVONTA

Limingan kunnan sivistyspalvelut vastaa yhteistyössä hyvinvointialue Pohteen kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnasta. Opetuksen järjestäjä arvioi opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan sivistyspalveluiden ja Pohteen toimijoiden kanssa ja osallistuu ulkopuoliseen opiskeluhooltoon koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset viedään julkisuu-teen kasvun ja oppimisen lautakunnan käsittelyn osana¹⁴.

8.1 Omavalvonnan toteuttaminen

Liminka on perustettu monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä, jossa on edustettuina esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja hyvinvointialue Pohde. Ohjausryhmässä huoltajia edustaa Limingan Vanhemmat ry:n edustaja ja oppilaita/opiskelijoita Nuvan edustaja. Ryhmässä on myös nuorisopalveluiden edustus. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii sivistysjohtaja.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä:

- Vastaa Limingan opiskeluhooltosuunnitelman valmistumisesta ja toteutumisesta
- Vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, seurannasta, ohjauksesta ja arvioinnista
- Huolehtii opiskeluhooltosuunnitelman toteutumisesta kunnan ja Pohteen toimijoiden yhteistyön kehittämisasiakirjana
- Kehittää kunnan ja Pohteen toimijoiden yhteistyötä ja hyvien toimintamallien rakentumista
- Huolehtii tiedottamisesta opiskelijoille ja huoltajille käytettävissä olevista opiskeluhoolltopalveluista
- Kokoa yhteistyössä kunnan OPS-työryhmän kanssa mittariston omavalvonnan toteuttamiseksi
- Valvoo lakisääteisten opiskeluhoolltopalveluiden toteutumista
- Päivittää opiskeluhooltosuunnitelmaa valtuustokausittain kunnan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman osana

Liitteeseen 1 on koottu Limingan opiskeluhoollon tavoitteet vuosille 2023–26. Tavoitetaulukossa kuhunkin tavoitteeseen on kirjattu tavoitetta edistävät toimenpiteet ja tavoitteiden toteutumista todentavat mittarit. Osa tavoitteista on yhteneväisiä sivistyspalveluiden talousarvion tavoitteiden ja -mittareiden kanssa. Opiskeluhoollon tavoitteiden toteutumista arvioidaan ohjausryhmän kokoonpanolla arviointikysymysten antaman palautteen ja mittaritiedon perusteella.

¹⁴ Oppilas- ja opiskeluhoollotolaki 1287/2013 25 §, muutettu lailla 633/2021

TÄYDENTÄVÄT SUUNNITELMAT JA LIITTEET

Limingan koulujen kiusaamisen vastainen malli

Limingan lääkehoitosuunnitelma sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toiminnassa

- Dokumentit löytyvät kunnan nettisivulta osiosta *Koulunkäynnin tuki*

Koulujen kriisisuunnitelmat

- Koulujen kriisisuunnitelmat löytyvät kouluilta

Liite 1. Limingan opiskeluhooltotyön tavoitteet vuosille 2023–2026

Tavoite	Toteutuminen	Toimenpide	Mittari	Tuloksen tarkistetaan vuoden lopussa
Eskarit kokevat oppimis- ja kasvu ympäristön turvalliseksi ja oppimista ja kasvua tukevaksi	Eskareiden poissaolot vähenyvät	- Laaditaan poissaoloihin puuttumisen malli - Poissaolot kirjataan Efficaan	Eskaripäivä on mielekäs Ennen joulua tehtävässä vanhempainkyselyssä kartoitetaan lasten viihtymistä eskarissa. Huoltajien kysely	Eskarissa viihtyy xx % lapsista.
Oppilaat ja opiskelijat kokevat opiskelu ympäristön turvalliseksi ja oppimisen mielekkääksi	Oppilaiden ja opiskelijoiden poissaolot vähenevät	Uusi poissaoloihin puuttumisen malli otetaan käyttöön	Poissaolotuntia lkm. <i>Primus</i>	Poissaolotunnit/oppilas Poissaolotunnit/opiskelija
	Kiusaaminen vähenee	Kiusaamisen ehkäisyssä kokeillaan uusia toimintamalleja KiVa-mallin toteuttaminen	KiVa-mittari Kiusattuna 2–3 kertaa kuukaudessa tai useammin. Kiusattujen osuus (%) kaikista ko. luokkatason oppilaista Liminganlahti Tupos - 6. lk - 6. lk - 7. lk - 7. lk Ojanperä - 3. lk Kiusattujen lukumäärä perusopetuksessa lukio (THL)	4.–5. lk 8.–9. lk 1.–2. vk
	Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus vahvistuu	Opettajat kiinnittävät huomiota oppilaiden ja opiskelijoiden yksilölliseen kohtaamiseen. Meidän luokkamme -kysely	THL: Opettaja on kiinnostunut minusta <i>THL:n kouluterveyskysely 2025</i>	4.–5. lk 8.–9. lk 1.–2. vk
Oppilaiden ja opiskelijoiden mielenterveys parane	Tarve opetuksen erityisjärjestelyihin vähenee	Otetaan käyttöön uusia tuen menetelmiä ja luokkaan vietäviä toimintamalleja	Pienryhmissä ja muissa erityisryhmissä opiskelevien peruskoululaisten osuus Väh. 50 % oppitunneista Yksilöllistetyt opetusjärjestelyt <i>Primus</i>	Oppil. lkm./% kaikista oppilaista
	Oppilaat ja opiskelijat hyödyntävät matalan kynnyksen hyvinvointipalveluita	Walk in -toimintamallien ja muiden matalan kynnyksen toimintamallien käyttöönotto	Uusien toimintamallien lukumäärä. Tavoitteena on luoda kolme uutta matalan kynnyksen toimintamallia vuodessa	Uusien toimintamallien lukumäärä

